

Abstrakt

Tato práce analyzuje příjmovou nerovnost ze tří různých pohledů. Pro českou republiku jsou použita data ze dvou šetření, Mikrocensus a Životní podmínky, zahrnující období 1988–2008, pro mezinárodní srovnání pak evropský soubor EU-SILC 2008 a 2009.

První esej „*Příjmová nerovnost jednotlivců*“ analyzuje pomocí metody relativního rozdělení distribuci příjmů jednotlivců v České republice od počátku transformačního období. Fenomén „vyprazdňující se střední třídy“ se projevil pouze na počátku zkoumaného období, později tento jev ustal. Polarizace příjmů se v letech 1988 až 1996 prokázala u obou pohlaví i u všech vzdělanostních podskupin. Mezinárodní srovnání ukázalo, že ve většině sledovaných zemí jsou příjmy mužů a vysokoškolsky vzdělaných více homogenní než příjmy žen a lidí s nižším stupněm vzdělání.

Druhá esej „*Genderové mzdové rozdíly*“ kvantifikuje pomocí Heckmanova regresního modelu a Oaxaca-Blinderovy dekompozice strukturu mzdových rozdílů mezi pohlavími ve čtyřech zemích středovýchodní Evropy (CEE). Pozorovaný genderový mzdový rozdíl je v České republice a na Slovensku výrazně vyšší než v Maďarsku a v Polsku. V České a Slovenské republice je část pozorovaného genderového mzdového rozdílu, která je způsobena odlišnými charakteristikami mužů a žen, relativně malá, ač kladná, přičemž výraznou roli zde hrají pracovní charakteristiky. V Maďarsku a Polsku mají naopak pracující ženy v průměru dokonce lepší charakteristiky než pracující muži, a to především individuální charakteristiky.

Třetí esej „*Nerovnosti příjmů v párech*“ zkoumá distribuci příjmů v rámci párů ve čtyřech zemích CEE a dvou zemích západní Evropy. Ženy v průměru přispívají do rozpočtu páru méně než muži. Česká republika se se svou relativně vysokou nerovností příjmů v párech v různých aspektech řadí spíše ke zkoumaným západoevropským zemím než ke třem ostatním analyzovaným zemím CEE. Ve všech zemích CEE s výjimkou České republiky platí, že pokud má žena ve dvoupříjmovém páru vyšší stupeň vzdělání než muž, příjmy mužů a žen jsou (téměř) vyrovnané.

Ačkoli se každá esej zaměřuje na genderové příjmové nerovnosti z jiného pohledu, všechny tři poukazují shodně na skutečnost, že postavení českých žen je ze všech analyzovaných zemí nejméně příznivé.